

Nameko, Téli fülőke, Déli tőkegomba háztáji termesztése előkészített alapanyagon illetve farönkön

Figyelem! A gombacsírárt felhasználásig szellős, hűvös helyen 1 hétig tárolhatjuk, hűtőszekrényben 1-6 °C-on 1-1,5 hónapig!

Előkészített alapanyagon történő termesztés:

- Egy zacskó (kb. 2,8 kg) csírával kb. 33 kg alapanyagot csírázhatunk be.
- A várható összes terméshozam 100 kg aljzaton 10-20 kg gomba.

Termesztéshez szükséges alapanyagok: A nameko, Téli fülőke, déli tőkegomba termesztéséhez szükséges alapanyag a forgács, ill. fűrészporok az alábbi fafajokból származhatnak: csertölgy, éger, bükk, gyertyán, nyár, fűz, juhar, hárs, gesztenye, kóris, dió, alma stb. A fenyők közül csak a luc a megfelelő. Fontos, hogy az alapanyag mindig száraz, friss, bomlásmentes legyen, fedett helyen tárolva! A nyers alapanyagokat mielőbb szárítsuk meg, és úgy tároljuk.

1. Az alapanyagot a csírával való összekeverés előtt nedvesítjük: A nedvesítés mindig tisztára mosott betonon, kádban, tepsiben történjen, a fertőzések elkerülése végett! Az alapanyagot kétféleképpen készíthetjük elő a becsírázáshoz.

A.) Merítéses eljárás: Az alapanyagot kosárban, rácsos tartályban, vagy vízájtáró zsákban 70-80 °C -os víz alá nyomjuk és rögzítjük. Így hagyjuk állni mintegy 2 órán keresztül, ezután kiemeljük, majd lecsurgatjuk. Lecsurgatás után az alapanyagot dunsztba tesszük. Ez történhet pl. tiszta fóliával fedett padozaton, vagy ládában. Az alapanyagot ugyancsak tiszta fóliával lefedjük, és közben meríthetjük az újabb adag alapanyagot vízbe, melyet szintén hozzáadhatunk a dunsztban lévő adaghoz. Másnapig az alapanyag- halom viszonylag meleg marad, és közben elszaporodnak benne olyan termofil baktériumok, amelyek később védelmet nyújtanak a penészgombák ellen.

B.) Főzéses eljárás: Az alapanyagot kosárban, rácsos tartályban, vagy vízájtáró zsákba tesszük, majd víz alá tesszük és rögzítjük. Melegítsünk fel vizet kb. 55-60 °C-ra, majd az égőt takarékra állítva ezen tartjuk legalább fél óráig. Ezután kiemelés, lecsurgatás következik. Lecsurgatás után az alapanyagot dunsztba tesszük.

2. Csírázás, zsáktöltés: A lehűlt alapanyagot (30 °C) tiszta, pormentes helyen csírázzuk be, kádban, tepsiben, fólián, vagy tiszta, előzőleg fertőtlenített betonon! A szétmorzsolts búzaszem alapú gombacsírárt rászórjuk a szétterített, kihűlt alapanyagra, és tiszta kézzel, vagy lapáttal alaposan elkeverjük. 33 kg nedves alapanyaghoz 2,85 kg gombacsírárt számítsunk. A becsírázott anyagot jól összekeverjük, majd fóliazsákokba töltjük, alaposan tömörítve. Egy zsák súlya 3-5

kg legyen! A zsákok száját szorosan kössük be, majd oldalukat szurkáljuk meg egy 5 mm vastag szöggel, 10x10 cm-es kötésben.

- 3. Átszövetés:** A zsákokat igen tiszta, nem teljesen sötét helyen (alagsor, garázs, kazánház, folyosó) szövetjük át padozaton, vagy polcokon. Helyüket előzőleg hipós vízzel mossuk le. A helyiség 15-20 °C körüli legyen. A zsákok ne érjenek egymáshoz, mert befülledhetnek. Időnként szellőztessünk, akár egy asztali ventilátorral. A zsák 3-5 hét alatt átszövődik (a zsákban lévő alapanyag kifehéredik, átszövi a gombafonál). Az elkövetkezendő 20-25 napban érlelésre van szükség, hogy a zsák teljesen kifehéredjen, összeálljon. Ez idő alatt (érlelés), és ezután már szükség van egy kis fényre is. A 40.-50. napon (a becsírázástól számított 7-8.héten) a zsákokról leszedjük a fóliaszákot.

Ha nem volt megfelelő az alapanyag, vagy piszkos helyen végeztük a becsírázást, a blokkon zöld penészfoltok jelentkezhetnek. Ha ebből csak egy-néhányat látunk, a blokkot ne dobjuk ki, mert még teremhetnek.

- 4. Termőre fordítás:** A zsák eltávolítása utána a blokkot helyezük át hidegebb helyiségbe (10-15 °C -ra egy hétig), vagy áztassuk be hideg vízbe. Ez utóbbi az elterjedtebb módszer, mert egyúttal az aljzat nedvességtartalma is helyreáll, amit öntözéssel, ill. permetezéssel nehéz megvalósítani. A blokkokat tehát egy kötőtűvel megszurkáljuk, edénybe, vagy kádba helyezük, ráccsal és nehezéssel leszorítjuk, majd hideg csap vagy kútvízzel felengedjük. 1-2 óra múlva kivesszük és visszatesszük helyükre. Az áztatás folyamán a blokk megszívja magát kellő mennyiségű vízzel.

- 5. Gombakezdemények kialakulása:** Ez történhet az átszövetés helyén is, vagy elhelyezhetők megfelelő hőmérsékletű fóliásátorban, üvegházban is. A magas páratartalom érdekében a blokkokat lecsurgatás után perforált fóliával lazán letakarjuk. A hőmérséklet Nameko és Déli tőkegomba esetében 15-22 °C körüli, téli fülöke esetén 2-10 °C közötti maradjon, valamint szükség van egy kevés friss levegőre és egy kis fényre is (ez lehet mesterséges fény is). Ha a blokkok felülete a laza fóliatakarás ellenére is kiszáradna, permetezzük azokat meg és helyezük vissza a fóliát. 4-5 nap múlva a kis gombakezdemények (dudorok) kipattognak a blokk felszínéről. Amikor már körös-körül elég sok kezdemény található, mérsékeljük a páratartalmat, kissé jobban szellőztessünk, ne permetezzünk, de a fólia lazán a blokkon maradhat.

- 6. A gombák növekedése, szedés:** A gombák az említett termesztési körülmények biztosítása mellett szépen növekednek. Ne várjuk meg amíg a kalapok teljesen kinyílnak, kiterülnek, enyhén visszahajlott állapotban szedjük őket. A gombákat tönkjüknél fogva csavaró mozdulattal szedjük le, vagy késsel tőben, az aljzatnál vágjuk le, csonk ne maradjon!

- 7. Pihentetés:** Az első terméshullámot követően hagyjuk a blokkot pihenni (15-20 nap) Ezalatt a fóliát levehetjük, a hőmérséklet maradjon 20-25 °C. Szellőztetésre, permetezésre ilyenkor nincs szükség. A blokkok kissé kiszáradnak, könnyebbé válnak. A következő terméshullám időzítése rajtunk múlik, hogy a beáztatást 15-20 nap múlva elvégezzük e vagy tovább várunk vele. A blokkok nedvességtartalma azonban ne csökkenjen 30-35 % alá!

- 8. Termés:** Három, esetleg 4 terméshullám váltható ki a fent leírtak szerint. A várható össz. terméshozam a csírázáskori súly 15-25%-a (0,25-1,25 kg/5 kg-os zsák). A gomba, hűtőszekrényben 1 hétig eláll.

Nameko, Déli tőkegomba és Téli fülőke farönkön való termesztése:

- 1 csomag (kb. 2,8kg csírával kb. 150 kg fát oltsunk be.
- A várható termés mennyisége a fa minőségétől, keménységétől és a termesztésre kiszemelt helyiség ideális voltától, szabadtéri termesztés esetén az időjárási körülményektől függ!

1. Alkalmos faanyag: A termesztéséhez lombos keményfát kell használni. A fa egészséges, még eléggé lédús legyen, melyet nem túl rég döntöttek (6 hónapnál nem régebbi vágásból származzon). A fát döntés után 16-21 napig fektetik oltás előtt. Az oltásra a 20-25 cm átmérőjű rönkök a legideálisabbak. Ennél vastagabb rönkök is beolthatók de az átszövetési idő jelentősen megnövekedik ebben az esetben

2. Oltás, átszövetés, melynek két módja ismert:

Karikára fűrészelés: a fákat 30-40 cm vastag karikákra fűrészeljük fel. Ezután az átszövetés helyén (pl. ásunk egy vermet a kertben, melyet tiszta fóliával kibélelünk, vagy a pincében különítünk el egy kis sarkot.) a függőlegesen álló, kb. 1 méter magas rönkökből rakatot készítünk úgy, hogy közben a vágásfelületekre és alulra is vékony (kb. 0,3-0,6 cm) rétegben rászórjuk a kezünkkel szétmorzsolts búzaszem vagy kölesszem alapú gombacsírat.

Fúrás: a beoltás egy másik módja az, ha a kb. 1 méter magas rönköket oldalról 10-15 mm átmérőjű fúróval, a fa középpontja felé orsó alakban megfúrjuk. A furatok egymástól 10-15cm-re legyenek. A furatokba a gombacsírat egy pálcika segítségével juttatjuk be. A furatot a furat belsejétől a végéig megtöltjük csírával. A furat végét bedugaszoljuk (fa vagy parafadugóval), hogy a kártevők ne férjenek hozzá a csírához.

Egy zacskónyi csírával kb. 150 kg fa oltható be. A rakatot fóliával védjük a kiszáradástól, szabadban pedig még földet is szórunk a fóliára, hogy fény ne érje. 15-20 °C között, 20-25 cm átmérőjű farönk esetén 4-6 hónapig tart az átszövetés. Az átszövetési időszak letelte után a fának gombafonállal átszóttnek, jellemzően szürkés-fehér színűnek kell lennie.

3. Termőre fordítás, termés: Az átszövődött rönköket kertben, árnyékos, szélvédett helyen, vagy árnyékolt sátorban földbe süllyesztjük úgy, hogy azok 2/3-ad része föld alá, 1/3-ad része föld fölé essen. A rönkök egymástól 15-20 cm-re legyenek leásva. Száraz időjárás esetén a rönköket és környéküket néha meglocsolhatjuk. A gomba legkorábban az oltástól számított fél év elmúltával jelenik meg. A termésidő a fa minőségétől és keménységétől függően 3-6 évig eltart.

4. A gombák akkor szedés érettek, mikor a gomba kalapja a tönk felé enyhén ráhajlik, az még nem egyenesedett ki.

Figyelem! A gombacsírat felhasználásig szellős, hűvös helyen 1 hétig tárolhatjuk, hűtőszekrényben 1-6 °C-on 1-1,5 hónapig!

A termesztéshez sok sikert kíván a Champex Kft.!

www.gombajo.hu